

## Đề bài:

Qua những tác phẩm  
đã học và đọc thêm,  
hãy phát biểu cảm  
nghĩ của em về người  
phụ nữ trong thơ  
trung đại.

## Bài làm

Thơ ca trung đại Việt Nam có rất nhiều tác phẩm hay và độc đáo hướng đến số phận của người phụ nữ trong xã hội phong kiến. Qua ba bài thơ “Chinh phụ ngâm khúc” của Đoàn Thị Điểm, “Bánh trôi nước” của Hồ Xuân Hương và “Qua đèo Ngang” của Bà Huyện Thanh Quan, người đọc đã cảm nhận được vẻ đẹp đáng trân trọng cùng số phận bất hạnh, nỗi trôi đáng thương của những kiếp người ấy.

Đọc ba bài thơ, hình ảnh của người phụ nữ xưa hiện lên thật chân thực với bao phẩm chất quý giá. Trong bài thơ “Bánh trôi nước” của Hồ Xuân Hương:

*“Thân em vừa trắng lại vừa tròn  
Bảy nổi ba chìm với nước non  
Rắn nát mặc dầu tay kẻ nặn  
Mà em vẫn giữ tấm lòng son”*

Người phụ nữ hiện lên đẹp đẽ với ngoại hình xinh xẻo, đáng yêu đáng mến. Họ không chỉ đẹp về bề ngoài mà còn rất thanh cao, trong sáng về tâm hồn. Dầu cho cuộc đời vui dập, cân đong họ vẫn giữ một “tấm lòng son” trung trinh nguyên vẹn. Nhưng số phận đâu có chiều theo ý người. Thời xưa, những người phụ nữ luôn phải phụ thuộc vào xã hội, vào cha, vào chồng, vào con: Tại gia tòng phụ, xuất giá tòng phu, phu tử tòng tử. Họ không được quyết định cuộc sống của chính mình. Không chỉ vậy, số phận họ lại long đong, lận đận, chìm nổi với cuộc mưu sinh nhọc nhằn. Câu thơ “bảy nổi ba chìm với nước non” gợi đến bài ca dao rất quen thuộc viết về người phụ nữ:

*“Cái cò lặn lội bờ ao  
Gánh gạo nuôi chồng tiếng khóc nỉ non”.*

Đến văn bản “Sau phút chia li”, tác giả đã thể hiện cụ thể một nỗi niềm khổ đau của người phụ nữ: chiến tranh phong kiến đã chia lìa hạnh phúc gia đình để đôi lứa phải chịu cảnh kẻ ở, người đi đầy quyền luyến, nhớ nhung:

*“Chàng thì đi cõi xa mưa gió  
Thiếp thì về buồng cũ chiếu chăn  
Đoái trông theo đã cách ngăn  
Tuôn màu mây biếc trải ngàn núi xanh”  
Chôn Hàm Dương chàng còn ngoảnh lại  
Bến Tiêu Tương thiếp hãy trông sang  
Bến Tiêu Tương cách Hàm Dương  
Cây Hàm Dương cách Tiêu Tương mấy trùng*

*“Cùng trông lại mà cùng chẳng thấy  
Thấy xanh xanh những mấy ngàn dâu  
Ngàn dâu xanh ngắt một màu  
Lòng chàng ý thiếp ai sầu hơn ai”.*

Đọc bài thơ, có lẽ ai cũng thấu hiểu được nỗi buồn, cô đơn của người phụ nữ tiễn đưa chồng ra trận. Chiến tranh đã cướp đi của người phụ nữ ấy hạnh phúc lứa đôi. Hình ảnh “chàng đi” – “thiếp về” thật ngậm ngùi, tê tái. Chia tay chồng mà cô không muốn rời, vẫn lưu luyến. Điều đó thể hiện rất rõ qua những hành động “đoái trông theo”, “hãy trông sang”, “cùng trông lại”... Đặc biệt là phép điệp ngữ Tiêu Tương – Tiêu Tương, Hàm Dương – Hàm Dương, thấy – thấy, xanh – xanh xanh, ngàn dâu – ngàn dâu; cùng phép tiểu đối “Chôn Hàm Dương chàng còn ngoảnh lại” – “Bến Tiêu Tương thiếp hãy trông sang”, “Bến Tiêu Tương cách Hàm Dương” – “Cây Hàm Dương cách Tiêu Tương”. Câu chữ như đan quyện vào nhau và lòng người cũng quyện luyến, bịn rịn chẳng muốn rời. Cuộc sống gia đình của người phụ nữ vốn nhiều nhọc nhằn này cũng chẳng được yên bình. Chiến tranh tao loạn đã chia li đôi lứa, từ nay, người thiếu phụ ấy sẽ phải ngậm ngùi sống trong cô đơn để tuổi thanh xuân qua đi trong tủi hờn.

Mỗi người phụ nữ lại có một hoàn cảnh, một tâm sự riêng. Nếu bài thơ “Bánh trôi nước” và văn bản “Sau phút chia li” là tâm sự của những người phụ nữ bình dân trong xã hội thì “Qua Đèo Ngang” lại là lời tự tình của người phụ nữ thành đạt, có địa vị trong xã hội. Dầu vậy, lòng nhà thơ cũng mang nặng ưu tư về niềm riêng, nỗi chung trước cuộc đời:

*“Bước tới Đèo Ngang bóng xế tà  
Cỏ cây chen đá, lá chen hoa  
Lom khom dưới núi tiều vài chú  
Lác đác bên sông chợ mấy nhà  
Nhớ nước đau lòng con quốc quốc  
Thương nhà mỏi miệng cái gia gia  
Dừng chân đứng lại: trời, non, nước  
Một mảnh tình riêng ta với ta”.*

Bài thơ là lời tác giả – một thiếu phụ đang trên đường dời quê để đến nơi đất khách quê người. Cho dù đó là chốn kinh đô hoa lệ, chuyển tha hương vẫn gọi lên trong lòng bà những nỗi sầu xót xa, thấm thía. Đứng trước cảnh xế chiều nơi Đèo Ngang hoang vu rợn ngợp, chứng kiến cuộc sống vất vả, heo hút của người dân miền sơn cước, Bà Huyện Thanh Quan không chỉ

chạnh lòng buồn mà còn rất cô đơn buồn tủi. Một mình bà phải đối diện với chính mình giữa không gian ấy:

*“Dừng chân đứng lại: trời, non, nước*

*Một mảnh tình riêng ta với ta”.*

Tâm hồn người phụ nữ thể hiện qua bài thơ là sự nhạy cảm, tinh tế và cũng rất nhân ái, vị tha.

Ba bài thơ, ba người phụ nữ khác nhau, ba tình cảm khác nhau. Dẫu cùng đẹp, cùng tài nhưng họ luôn phải ấp ủ trong lòng những niềm riêng chẳng biết chia sẻ cùng ai. Viết về những người phụ nữ trong xã hội xưa các tác giả đã thể hiện sự đồng cảm chân thành tha thiết đối với số phận của họ. Và như thế, những tác phẩm ấy sẽ còn sống mãi với thời gian bởi giá trị nhân đạo sâu sắc.